

Грабовська Г. М., к.ю.н., доцент,
Кузьмович С. Б., студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ПОРЯДОК СТВОРЕННЯ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ: ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Масова приватизація, що здійснюється в Україні, трансформувала тисячі великих та середніх підприємств у акціонерні товариства. Це дало змогу мільйонам громадян стати власниками та створило необхідну мотивацію і зацікавленість в ефективному функціонуванні приватизованих підприємств та зробило цей тип організації підприємства найпоширенішим, що і зумовлює актуальність теми даного дослідження.

Сьогодні, у відповідності до чинного законодавства акціонерне товариство – це господарське товариство, статутний капітал якого поділено на визначену кількість часток однакової номінальної вартості, корпоративні права за якими посвідчуються акціями [3]. На відміну від інших господарських товариств, статутний (складений) капітал яких розділений на частки, тільки в акціонерному товаристві ці частки виражені в акціях, тобто в цінних паперах [4].

Акціонерами товариства визнаються фізичні і юридичні особи, а також держава в особі органу, уповноваженого управляти державним майном, або територіальна громада в особі органу, уповноваженого управляти комунальним майном, які є власниками акцій товариства. Порядок створення юридичних осіб приватного права визначається актами цивільного законодавства [1].

Створення акціонерного товариства покладається на засновників, які мають у зв'язку з цим спеціальну засновницьку компетенцію (статті 26, 30, 31 і 35 Закону України «Про господарські товариства»). Процес створення акціонерного товариства – це ряд послідовних стадій, передбачених законом.

Створення акціонерного товариства здійснюється за такими стадіями: прийняття зборами засновників рішення про створення акціонерного товариства та про закриті (приватне) розміщення акцій; подання заяви та всіх необхідних документів на реєстрацію випуску акцій до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку; реєстрація Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку випуску акцій та видача тимчасового свідоцтва про реєстрацію випуску акцій; присвоєння акціям міжнародного ідентифікаційного номера цінних паперів; укладення з

депозитарієм цінних паперів договору про обслуговування емісії акцій або з реєстратором іменних цінних паперів договору про ведення реєстру власників іменних цінних паперів; закриті (приватне) розміщення акцій серед засновників товариства; оплата засновниками повної вартості акцій; затвердження установчими зборами товариства результатів закритого (приватного) розміщення акцій серед засновників товариства, затвердження статуту товариства, а також прийняття інших рішень, передбачених законом; реєстрація товариства та його статуту в органах державної реєстрації; подання Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку звіту про результати закритого (приватного) розміщення акцій; реєстрація Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку звіту про результати закритого (приватного) розміщення акцій; отримання свідоцтва про державну реєстрацію випуску акцій; видача засновникам товариства документів, що підтверджують право власності на акції [1].

Припинення діяльності товариства відбувається шляхом його реорганізації (злиття, приєднання, поділу, виділення, перетворення) або ліквідації з дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції [2].

Припинення товариства проводиться призначеною учасниками, судом або уповноваженим органом комісією з припинення товариства (комісією з реорганізації, ліквідаційною комісією) або ліквідатором. Виконання функцій комісії з припинення товариства (комісії з реорганізації, ліквідаційної комісії) може бути покладено на орган управління товариства.

У разі припинення товариства вся сукупність прав та обов'язків товариства переходить до його правонаступників [5].

Отже, цивільно-правовий аспект порядку створення акціонерних товариств визначається Цивільним кодексом України та законодавчими актами України, а саме Законом України «Про акціонерні товариства», Законом України «Про господарські товариства».

Література

1. Про акціонерні товариства: Закон України від 17 вересня 2008 року // Відомості Верховної Ради України. – 2008. – № 50-51. – Ст. 9.
2. Про господарські товариства: Закон України від 19 вересня 1991 року // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 49. – Ст. 19.
3. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11.
4. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / За ред. Є. О. Харитонова, О. М. Калітенко. – Х.: ТОВ «Одісей», 2003. – 856 с.

5. Шевченко З. Створення акціонерних товариств (сторінки історії) // Цінні папери України. – 2008. – № 22. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.corporation.com.ua>.

УДК 347.471 (043.2)

Грабовська Г. М., к.ю.н., доцент
Панчишак Р. А., студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ЦИВІЛЬНА ПРАВОЗДАТНІСТЬ ТА ДІЄЗДАТНІСТЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Розвиток громадянського суспільства в Україні пов'язаний із зростанням кількості громадських організацій, партій, рухів та інших інститутів громадянського суспільства. Важливу роль при цьому відіграє здатність громадських організацій бути учасниками цивільних правовідносин, тобто володіти цивільною правоздатністю та дієздатністю. Однак, проблеми цивільної правоздатності та дієздатності громадських організацій залишились поза належною увагою сучасної вітчизняної юридичної науки, натомість детально досліджується цивільна правосуб'єктність інших учасників цивільних правовідносин. Саме тому важливо дослідити цивільну правоздатність та дієздатність громадських організацій в Україні.

Здатність фізичних та юридичних осіб у встановленому порядку бути суб'єктами права, тобто мати та реалізовувати суб'єктивні права і юридичні обов'язки, визначається в юридичній науці як правосуб'єктність. Під правосуб'єктністю слід розуміти сукупність властивостей, які дозволяють особі бути суб'єктом права та правовідносин. Таким чином, участь у цивільних правовідносинах громадських організацій можлива тільки за наявності визнаної державою правосуб'єктності, інакше кажучи, громадські організації не можуть бути суб'єктами цивільного права без цивільної правоздатності та дієздатності.

Громадська організація як суб'єкт цивільного права володіє правоздатністю і дієздатністю, якими вона наділяється відповідно до ст. 80 ЦК України [1, с. 27]. Під цивільною правоздатністю науковці розуміють здатність мати цивільні права та обов'язки, правову категорію, яка означає визнання державою за певними суб'єктами цивільних прав та обов'язків [3, с. 48].

У науці цивільного права розрізняють загальну (універсальну) і спеціальну правоздатність. Загальна правоздатність означає можливість для суб'єкта права мати будь-які цивільні права й обов'язки, необхідні для